

Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta designu a umění Ladislava Sutnara

Bakalářská práce

INSPIRACE HUDBOU

VIDEO

Marie Kovářiková

Plzeň 2014

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta designu a umění Ladislava Sutnara

Oddělení výtvarného umění

Studijní program Multimediální design

Studijní obor Multimédia

Bakalářská práce

INSPIRACE HUDBOU

VIDEO

Marie Kovářiková

Vedoucí práce: MgA. Jan Morávek
Oddělení výtvarného umění
Fakulta designu a umění Ladislava Sutnara
Západočeská univerzita v Plzni

Plzeň 2014

Prohlašuji, že jsem práci zpracovala samostatně a použila jen uvedených pramenů a literatury.

Plzeň, duben 2014

.....
podpis autora

OBSAH

1	MÉ DOSAVADNÍ DÍLO V KONTEXTU SPECIALIZACE.....	1
2	TÉMA A DŮVOD JEHO VOLBY	5
3	CÍL PRÁCE	7
4	PROCES PŘÍPRAVY	9
5	PROCES TVORBY	11
6	TECHNOLOGICKÁ SPECIFIKA	13
7	POPIS DÍLA	14
8	PŘÍNOS PRÁCE PRO DANÝ OBOR.....	16
9	SILNÉ STRÁNKY.....	17
10	SLABÉ STRÁNKY	18
11	SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	19
	a) Knižní a periodická literatura.....	19
	b) Internetové zdroje	20
12	RESUMÉ	21
13	SEZNAM PŘÍLOH.....	23

MÉ DOSAVADNÍ DÍLO V KONTEXTU SPECIALIZACE

„Dílo, které člověk vytváří, není nic jiného než forma deníku.“

(Pablo Picasso)

Oboru multimédia jsem se začala více věnovat až s nástupem na univerzitu. Mé středoškolské vzdělání mělo spíše grafický charakter, studovala jsem SUPŠ sv. Anežky České v Českém Krumlově se zaměřením na propagační výtvarnictví. Toužila jsem však rozšířit své obzory za hranice plošné tvorby, za hranice statického obrazu...

Moje první osobní zkušenost s videozáznamem sahá do roku 2009, kdy jsem na stáži v Linci (toho roku Evropském hlavním městě kultury) natočila svůj první krátkometrážní film „10 Minuten aus Linz“. Domnívám se, že většina lidí se postupem času stává určitým způsobem lhostejná k prostředí, ve kterém žije. Místa, jimiž procházejí každý den, se pro ně stávají všedními. Přehlížejí zajímavé detaily a pozoruhodné momenty, jež cizinci neuniknou. Právě toho jsem se rozhodla ve své práci využít. Nechala jsem se zcela unést neznámým prostředím a natáčela jsem právě tyto zdánlivé maličkosti. Z nejlepších záběrů jsem posléze vytvořila jakousi koláž svých dojmů. (viz př.č .1)

V prvním ročníku na Fakultě designu a umění Ladislava Sutnara jsem se naučila klasickým filmovým postupům, jež jsem uplatnila např. ve filmu „David“ – cvičení stříhové skladby (viz př.č .2), „Tvorba analogové fotografie“ – asynchron (viz př.č .3), „Noc“ – budování světelné atmosféry (viz př.č .4), „Karambol“ – zachycení dramatického děje (viz př.č .5), „Monology“ – synchronní snímání zvuk (viz př.č .6).

Ve své první klauzurní práci na téma Fascinace jsem se věnovala citátům (viz př.č .7). Chtěla jsem tak dát najevo svou úctu k moudrým výrokům minulých generací. Myslím, že lidé by se mohli mnohé naučit, kdyby naslouchali těmto radám prověřeným časem. Sbírala jsem je a vyhledávala podrobnosti týkající se jejich autorů a okolností, při nichž byly proneseny. Posléze jsem jich

několik vybrala a začlenila je do jednoduchého příběhu. Dějová linie mi pak posloužila především k provázání jednotlivých vět. Díky svému rozhodnutí pracovat s textem jsem byla nucena zdokonalit se v používání různých animací v programu Adobe Premiere a Adobe After Effects. Tyto dovednosti jsem však v budoucnu ještě mnohokrát uplatnila.

V dalším semestru jsem pracovala na upoutávce pro film „Zlatá“ Venduly Poděšťové. Vytvořila jsem k němu také sedm pohyblivých bannerů a jedno animované logo. (viz př.č .8). Společně s Kateřinou Špačkovou a Lucíí Němcovou jsem vyrobila krátkou animaci v programu Flash. Rozhodli jsme se zasadit náš příběh do surrealistického svět z potravin. Tato lehká nadsázka, hravost a snovost dodává celému ději zvláštní pohádkovou atmosféru (viz př.č .9).

Za své doposud nejzdařilejší dílo pokládám dokumentární snímek „Alžběta“ (viz př.č .10). Odklonila jsem se od ryze hraného filmu a vsadila jsem na přirozenost a pravdivost reality. Od té doby upřednostňuji volnější práci s herci a větší možnost improvizace před striktním dodržováním scénáře a natáčením umělých dialogů. Láká mě dobrodružství při zkoumání tématu, objevování nových souvislostí přímo při natáčení. Ráda hledám zajímavé momenty ve skutečném světě a život mi poskytuje dostatek velmi kvalitního materiálu.

Ale proč jsem si vybrala jako hlavní hrdinku svého filmu právě babičku? Toto rozhodnutí se u mě dostavilo po zhlédnutí dokumentu Jana Špáty „Respice Finem“. Oslovil mě jeho originální přístup a pojetí tématu stáří. Uvědomila jsem si, že tento námět je aktuální v každé době.

Snažila jsem se mu přiblížit zejména estetickou přitažlivostí záběrů. S tím souvisí také volba černobílé stylizace. Na rozdíl od něj jsem však nezdůrazňovala blízkost smrti, naopak jsem chtěla ukázat spíše pozitivní stránku stárnutí. Obdivuji, jak lidé s přibývajícím věkem nabývají na rozvaze

a vnitřním klidu, stávají se moudřejšími díky zkušenostem, které jim život přinesl. A mají spoustu zážitků, o které se s námi mohou podělit. Chtěla jsem ukázat, jak obecnou rovinu stárnutí, tak i rovinu osobní. Soukromé zážitky a názory babičky, která mě hodně naučila a stále učí.

Začátkem roku 2013 jsem dostala možnost výtvarně pojednat několik panelových zdí v areálu kulturní fabriky Světovar – Plzeň. Chopila jsem se této příležitosti s nadšením, jelikož mě již delší dobu lákalo určitým způsobem zasáhnout do veřejného prostoru. Snažila jsem se o kreativní oživení daného prostředí, které jsem zároveň využila ke svému osobnímu sdělení. Neměla jsem v úmyslu zhmotnit žádnou složitou filozofii, jen jednoduché věty, kterým každý porozumí, a které nebudou působit nijak přehnaně ani pateticky. Použila jsem své staré poznámky - myšlenky, které jsem si před lety zapisovala, které však mají stále stejnou platnost. Lidé, kteří je ve Světovaru četli, se s nimi mohli snadno ztotožnit, či právě naopak. Pro realizaci jsem zvolila neobvyklou techniku mechového grafity - jednak proto, abych si ji vyzkoušela, ale také proto, abych dosáhla záměrného kontrastu s industriálním prostředím (viz př.č .11).

Poněkud jsem se vzdálila videotvorbě, digitální média jsem však nikdy zcela neopustila. Vytvořila jsem např. sérii fotografií „Můj Monet“ (viz př.č .12) – volnou interpretaci malířského díla Clauda Moneta, čili základní myšlenku impresionismu, „Sonáta v šedé“ (viz př.č .13) – studie harmonie a rytmizace prostoru na pomezí abstrakce, „Pelíšek“ (viz př.č .14) – fotografické vyjádření intimního prostoru jedince, bezpečí, úkrytu, zvířecí nory, mateřského lůna...

V zimním semestru tohoto akademického roku jsem byla požádána jedním z pedagogů Fakulty strojní, abych pro interní potřeby Katedry průmyslového inženýrství a managementu vytvořila několik prezentačních videí. Získala jsem zajímavou možnost seznámit se s činností jiného studijního oboru ZČU, bezprostředně nahlédnout do fungování jeho nejmodernějších prostředků a zařízení, a v neposlední řadě uplatnit své dovednosti v praxi. KPV

se zabývá především zefektivněním výrobních procesů, proto se často uchyluje k simulaci reálného řešení ve virtuálním prostředí. Mým úkolem bylo zdokumentovat laboratoř virtuální reality, snímání pohybu pomocí Kinectu, návrh layoutu s využitím projekčního stolu a diplomovou práci jednoho ze studentů - interaktivní pracovní návodku. Vzniklo několik názorných videí (viz př.č .15).

TÉMA A DŮVOD JEHO VOLBY

„Hudba a rytmus nacházejí cestu k nejskrytějším místům duše.“

(Platón)

Každý námět poskytuje nekonečně mnoho variací, nespočet možných řešení. Ke každému slovu nás napadnou tisíce asociací. Témata bakalářských prací vypsaná pro náš obor v akademickém rok 2013/2014 považuji pouze za jakési okruhy. Faktické zaměření svého projektu hledal každý sám za sebe a tento úkol byl pro mě zcela určitě tím nejtěžším.

Po dobu studia jsem pracovala převážně s videem, proto jsem si jej také vybrala jako zadání své bakalářské práce. Doufala jsem, že se mi podaří zúročit nabyté zkušenosti. Při nejmenším jsem si dokázala představit její podobu a způsob prezentace. Námět „Inspirace hudbou“ mě napadl pochopitelně při jejím poslechu. Zvolila jsem záměrně tak obecné téma, neboť jsem chtěla co nejdéle zůstat otevřená novým podnětům. Možnosti inspirace hudbou mi připadaly nevyčerpatelné.

Již v předškolním věku jsem navštěvovala dětský sbor a s nástupem do první třídy jsem začala hrát na piano, takže láska k hudbě je pro mě naprostou přirozeností. Každý má rád hudbu. Je všude kolem nás. Lidé ji poslouchají doma z rádií, v autě, v práci, v obchodech, při sportu atd. Díky mp3 přehrávačům proniká i do oblastí života, kde bychom ji dříve nečekali. Hudbou se zkrátka rádi obklopujeme. Ani příští generace zřejmě neomrzí taneční zábavy, plesy, diskotéky, koncerty, festivaly atp. Těžko bychom si asi uměli představit filmy bez hudby, němé opery a muzikály. Hudba se stala neodmyslitelnou součástí našeho života a doprovází nás až do poslední chvíle.

Protože jde o tak rozšířený obor, dlouho jsem přemýšlela, z jaké strany jej vlastně pojmout. Záchytným bodem mi byl pouze abstraktní pojem „inspirace“. Co všechno v lidech hudba podněcuje? Přirozeně mě hned jako první napadl vliv na výtvarné umění. Hlavou mi problesklo několik významných malířů,

za všechny jmenujme Vasilije Kandinského, Pabla Picassa, Jamese Whistlera či Henriho Matisse. Ti všichni našli inspiraci v hudbě (viz př.č .16). Obdobné příklady můžeme najít i v sochařství, architektuře, fotografii, grafice, videoartu, performance atd.

Tato myšlenka mě přivedla k nápadu zdokumentovat obdobný fenomén u svých spolužáků a přátel zabývajících se uměním. Do jaké míry se hudba, kterou poslouchají, promítá do jejich tvorby? Je to jejich záměr nebo přirozený vedlejší efekt? Tyto otázky stále podněcují mou zvědavost, ačkoli odpovědi na ně se v dohledné době nejspíš nedočkám. Tento návrh stejně jako několik dalších jsem v průběhu konzultací shledala jako příliš plochý a prvoplánový.

Nakonec jsem dospěla k překvapivě jednoduchému řešení. Primitivní formou inspirace hudbou je přece tanec. Tanec užívali lidé již od pradávna jako výrazový prostředek. Představuje to nejelementárnější, nejprimárnější spojení člověka s hudbou. V některých kulturách je stále považován za něco tak samozřejmého jako jídlo, dýchání nebo spánek. Každé dítě na světě umí tančit, aniž by jej to někdo učil. Pouze společenský diktát a pruderní etika nás v průběhu staletí přiměly stydět se za svou přirozenost, usměrňovat nebo úplně potlačovat její projevy včetně řeči těla. Přesto jsme tuto schopnost nikdy zcela neztratili.

Sama velmi ráda tančím! Vždy když vyrazíme s přáteli někam za zábavou, většinu času strávím na parketě. Nejsem profesionální tanečnice, ale radost z hudby a pohybu mám vrozený (stejně jako většina lidí, ačkoli to nedávají tolik najevo). Tanec mě osvobozuje a uvolňuje. Okamžiky, kdy vnímám pouze hudbu a sama sebe, jsou pro mě jedny z nejkrásnějších. Nepotřebuji mluvit, a přesto mám pocit, že říkám vše. Vyjadřuji, co cítím s daleko větší intenzitou než pouhými slovy. Upřednostňuji však volný styl před klasickými druhy tance. Umím většinu základních kroků, ale vždycky mi připadaly poněkud svazující. Nicméně ráda tančím za každých podmínek a přináší mi to radost, proto jsem se rozhodla zachytit svůj prožitek z hudby prostřednictvím tance.

CÍL PRÁCE

„Cesty, které v umění vedou k jednomu cíli, mohou být rozličné. Ne vždy je hrdinou ten, kdo cíle dosáhne, a ne vždy zbabělcem ten, komu se to nepodaří.“

(Martin Válek)

Zpočátku měl můj záměr zcela univerzální charakter – vytvořit originální autorské dílo, jež by důstojným způsobem završilo mé bakalářské studium. Teprve s postupem času začal nabývat na konkrétnosti. Od snahy o abstraktní zfilmování hudby přes čistě hraný film s fiktivní zápletkou jsem obloukem dospěla k sobě samotné. Vytyčila jsem si za cíl zprostředkovat skrze video svůj prožitek z hudby.

Rozhodla jsem se vytvořit si vlastní svět, jenž by symbolizoval mé vytržení z reality v průběhu tance - jako by neexistovalo nic než já a hudba. Jako základ jsem však chtěla použít reálný prostor, pouze jej určitým způsobem upravit, stylizovat či deformovat. Snažila jsem se různými prostředky dosáhnout neobyčejné, snové až tajemné atmosféry. Zkoušela jsem natáčet přes barevné filtry či tvarované sklo, s různými druhy světél, až jsem nakonec objevila to nejvhodnější.

Po zhlédnutí prvního videomateriálu jsem si začala uvědomovat nové souvislosti. Nálada zkušebních záběrů silně evokovala literární dílo Lewise Carrola Alenka v říši divů. Tento pohádkový příběh mi v dětství připadal fascinující a strašidelný zároveň. Okouzlující přitažlivost tajemného, divotvorného světa se v mých představách mísila s jeho nevyzpytatelností. Teď když jsem dospělá, sama se někdy cítím jako Alenka. V životě se setkávám se spoustou absurdních skutečností, nebo alespoň faktů, které si nedovedu rozumně vysvětlit. A možná že některé věci by nakonec měly zůstat tajemstvím, protože v tom je jejich síla. Ráda si zachovávám svůj dětský údiv, jenž podněcuje mou představivost. To je také nejspíš hlavním důvodem, proč jsem se rozhodla do svého příběhu promítnout některé motivy z dané knihy.

Zároveň jsem však chtěla ponechat hlavní důraz na svém prožitku z hudby, proto jsem si předsevzala, že téměř celým snímkem protančím. Rozhodla jsem se pro lyrické pojetí s výrazně atmosférickým laděním. Stanovila jsem si základní dějový rámec - opojení hudbou, putování světem fantazie s několika symbolickými

zastávkami, následné procitnutí a návrat do reality. Také jsem se rozhodla pro barevnou stylizaci znázorňující vnitřní vývoj a proměnu postavy. Od nevinné bělosti stydlivě zahalené škraboškou jsem se chystala projít napříč barevným spektrem až po sytě červenou. Každé z barev jsem přiřadila jednu pomyslnou kapitolu.

Zamýšlela jsem uzavřít své putování ve stejném bodě, ze kterého jsem vyšla. Symbolem věčného opakování, nekonečnosti a uzavřenosti (sama v sebe) – kruhem jsem se rozhodla také orámovat celý svůj příběh. Stal se charakteristickým prvkem mého filmu a dokonale posloužil mému záměru.

PROCES PŘÍPRAVY

„Výsledkem myšlení nemá být pocit, ale čin.“

(Vincent van Gogh)

Jako první jsem se rozhodla, uspořádat si své myšlenky a sepsat hrubý scénář.

Úvod - (viz př.č .17) Maruška pracovala na zahradě, když tu najednou z ničeho nic zaslechla podmanivou hudbu a vydala se směrem, odkud přicházela. Při tom prošla kamennou brankou a brzy se ukázalo, že tento starý portál není jen tak obyčejný...

Bílá - (viz př.č .18) Cítila, jak se její tělo naplňuje hudbou a ona sama, jako by se ztrácela v harmonii tónů. Čím více se vzdalovala skutečnému světu, tím lépe si však uvědomovala sama sebe. Chytila se do magického kruhu melodie. Pohybovala se naprosto samozřejmě. Tančila, protože se chtěla přiblížit té krásné melodii a nejlépe slynout s ní. Rozhodla se zachytit ji v samotném počátku a dál ji následovala. Procházela krajinou, kterou nikdy předtím neviděla, a přesto jí byla více než blízká.

Modrá - (viz př.č .19) Potkávala také místní tvory. Někteří byli přátelští, jiní méně, s každým se však zastavila pouze na chvíli. Prostředí kolem ní se proměňovala se samozřejmostí, s jakou se prolínaly zvuky hudebních nástrojů. I ona sama se měnila. V jednu chvíli měla dokonce pocit, jako by byla dvěma osobami zároveň. Už nepotřebovala skrývat svou tvář, její ostych se rozplynul a nehradila jej zvědavost.

Zelená - (viz př.č .20) Dostala chuť zahrát si na nějaký hudební instrument. A protože v jejím niterném světě bylo možné cokoli, v mžiku držela v ruce triangel. Ale sotva do něj poprvé udeřila, svět byl jako vzhůru nohama. Až se třetím nástrojem se jí podařilo vrátit vše do normálu.

Žlutá - (viz př.č .21) Cítila se trochu zmatená, a proto když došla na rozcestí, nevěděla, kudy se má vydat. Melodie, jako by se ozývala za všech stran. Rozhodla se tedy, že půjde všemi směry zároveň. Potkala několik lidí a zdálo se, že i oni slyší hudbu, ale Marušku jako by vůbec neviděli. „Možná jsou také uvězněni ve svém vlastním světě,“ pomyslela si a pokračovala dál.

Červená - (viz př.č .22)Dostala se ještě na několik zajímavých míst, když tu ji nečekaně uchvátila ohromná cizí ruka a vytáhla ji ven z kruhu. Cítila, že ještě nechce odejít, ale neměla na vybranou. Silou, která ji odnesla z říše hudby, bylo mocné ticho.

Závěr - Její milovaná melodie utichla. Maruška se ocitla zpátky na zahradě před kamenným portálem, jako by vůbec nikdy nepodnikla žádnou mimořádnou výpravu do jiného světa.

Po složení jednotlivých částí příběhu, přišlo na řadu vytipování vhodných lokalit k natáčení. Omezila jsem svůj výběr na přírodní exteriéry, neboť interiéry by nežádoucím způsobem narušovaly celistvost prostředí a mnou budované atmosféry. Městská zákoutí oproti tomu nevyhovovala z technických důvodů. K natáčení jsem potřebovala tmou a bylo by přinejmenším komplikované hledat ji mezi zářícími reklamami a veřejným osvětlením. Rozhodující úlohu hrála vždy estetická přitažlivost daného prostoru, ale též jeho přístupnost, členitost terénu atp.

Nemalou výhodou představovala možnost přímého napájení z elektrické sítě v místě natáčení. V mnoha případech jsem však takové štěstí neměla, proto jsem si opatřila přenosnou elektrocentrálu na benzín a několik prodlužovacích kabelů. Zásadním bodem příprav bylo též zapůjčení reflektoru potřebných parametrů, a následné zkušební natáčení v ateliéru Užité fotografie, kdy jsem se přesvědčila, že funguje v souladu s mou vizí. Získala jsem tak požadovaný kruhový výřez scény.

Neméně důležitou fází příprav představovalo zajištění kameramana a osvětlovače, kteří by mi asistovali v průběhu celého natáčení. Naštěstí mi pár přátel, členů rodiny i známých přislíbilo pomoc. Někteří z nich sehráli ve filmu i své menší role. Zbývalo už jen sehnat kostýmy - bílé, modré, zelené, žluté, červené a černé šaty, sukně a tílka nebo trička. Obešla jsem řadu výprodejů a postupně jsem je všechny nashromáždila. Když se mi nevyhovoval odstín látky, upravila jsem jej barvou na textil. Nakonec jsem si vyrobila škrabošku ze sádrového obvazu.

PROCES TVORBY

„Umění neprodukuje viditelné. Umění činí viditelným neviditelné.“

(Paul Klee)

Začala jsem snímáním celků a polocelků, až posléze jsem dotáčela detaily a panoramatické záběry. Upustila jsem od výroby storyboardu, jelikož jsem používala převážně záběry komponované přímo na místě prostřednictvím vzdálenosti a úhlu světla. Neplánovala jsem příliš náročné pohyby kamery, neboť spočívala v ruce neprofesionálů, kteří se pouze řídili mými pokyny. Nemohu však dostatečně poděkovat za jejich trpělivost a vynaložené úsilí, bez něhož bych svou bakalářskou práci nikdy nemohla zrealizovat. Všech si za jejich pomoc velmi vážím. Přesto mě neskutečně sžíralo, že jsem nemohla sledovat dění na scéně přímo v hledáčku, neboť jsem povětšinou hrála hlavní roli. Ačkoliv jsem se vždy snažila nastavit kompozici předem a co nejlépe všem ujasnit svou představu, častému opakování a přetáčení záběrů jsme se nevyhnuli.

Nepříjemně nás zdržovaly též rozmary počasí, kterým se při filmování pod širým nebem nedalo nijak předcházet. Museli jsme jim zkrátka čelit. Chladné až mrazivé noci se daly předpokládat. V letních šatičkách a sukýnkách mi pochopitelně byla zima, ale rozhodla jsem se tuto oběť podstoupit. Nenadálý liják, sněhová plískanice nebo kroupy, však vážně podkopávali pracovní morálku mého týmu a nejednou překazily již připravené natáčení.

Poněkud komplikovanější a časově náročnější se ukázaly přesuny techniky z místa na místo. Nejčastěji jsme se přemisťovali autem, jelikož naše vybavení čítalo devět poměrně těžkých kusů zařízení. Jejich přeprava do větší vzdálenosti nežli sto metrů od domu se neobešla bez použití kárky. Nejprve jsme vše naložili, poté jsme se i s náležitými kostýmy popř. rekvizitami přesunuli do vybrané lokality, kde jsme je opět vyložili. Natáhli jsme kabely do potřebné vzdálenosti, upevnili reflektor a kameru na stativ, nastartovali elektrocentrálu, určili úhel záběru a osvětlení, spustili hudbu a zahájili natáčení. Když jsme skončili, museli jsme vše znovu poskládat a přemístit se jinam. To jsme opakovali vždy několikrát za noc.

Takto pořízený materiál jsem dále upravovala ve střížně. Velmi zásadní krok spočíval ve výběru hudby, jež by celé dílo sjednotila. Nad touto otázkou jsem samozřejmě přemýšlela již před zahájením samotné realizace a došla jsem k závěru, že tančit téměř půl roku na stále stejnou hudbu by bylo nepředstavitelně nudné, monotónní a nepřirozené. Střídala jsem tedy své oblíbené skladby podle libosti, bohužel na úkor následné postprodukce. Snažila jsem se především o rytmizaci stříhu, ale prolnout takové množství záběrů s odlišným BPM, se podle očekávání ukázalo jako velmi nelehký úkol.

Držela jsem se jednoduché dějové linky, kterou jsem nastínila již v předcházející kapitole. Pro dosažení svého záměru jsem v několika scénách použila trikové efekty.

TECHNOLOGICKÁ SPECIFIKA

„Úspěch znamená dělat to nejlepší, co můžeme, s tím co máme.“

(Wynn Davis)

Natáčela jsem na digitální zrcadlovku Canon EOS 600D v rozlišení Full HD (1920x1080 bodů) s objektivem EF-S 18-135mm f/3.5-5.6 IS STM. Citlivost snímače CMOS 18Mpx jsem individuálně přizpůsobovala světelným podmínkám v rozmezí ISO 100 až 640. Ke stabilizaci jsem použila stativ Velbon C-400. A s pořízeným materiálem jsem následně pracovala na svém notebooku Lenovo IdeaPad Y570 s čtyřjádrovým procesorem Core i7 Sandy Bridge, pamětí RAM 8GB a výkonnou grafickou kartou nVIDIA. Video jsem upravila v programu Adobe After Effects CS5 a sestříhala v Adobe Premiere Pro CS5 ve formátu HDV1080p25 s poměrem stran 16:9. Snímek jsem na závěr exportovala do formátu MPEG-2.

Vzorkovací audio frekvenci jsem automaticky nastavila na 48 kHz v souladu s originálním záznamem zvuku, resp. ruchů pořízených nahrávacím zařízením ZOOM H4n. Všechny použité hudební skladby pocházejí z internetového serveru freemusicarchive.org, kde jsou se souhlasem jejich tvůrce poskytnuty veřejnosti k volnému užití v souladu s autorským právem.

Jednotlivé scény jsem osvětlovala profesionálním reflektorem Followspot, který se používá nejčastěji v divadelní praxi ke sledování herců na jevišti. Má manuálně nastavitelnou šířku světelného kužele a výkon 650 W. Při svícení se proto rychle zahříval a manipulaci s ním neusnadňovala ani jeho hmotnost cca 8 kg. Na druhou stranu však dokáže osvětlit pravidelný kruh ve vzdálenosti desítek metrů. Upevňovala jsem jej na jednoduchý, otočný stojan Ultralite.

Jako zdroj elektrické energie v oblastech mimo dosah napětí mi posloužil elektrický generátor CMI TG2700 - čtyřtákní benzínový motor chlazený vzduchem, rozměry 580 x 500 x 450 cm, hmotnost 41 kg, výkon 3,6kVA/3600otmin/P = 2kW. Na každé natáčení jsem vozila min. 2 kabelové navijáky o délce 50 m.

POPIS DÍLA

„Tanec dělá hudbu viditelnou“

(George Balanchine)

Výstupem mé bakalářské práce je krátký film na téma Inspirace hudbou. Rozhodla jsem se daný motiv pojmout velmi subjektivně, a protože v mém vztahu k hudbě hraje nejdůležitější roli tanec, zaměřila jsem se právě na něj. Snažila jsem se vytvořit iluzi svého vlastního světa, říše hudby, kam se ukrývám před starostmi všedních dnů. Hudba pro mě neznamena jen organizovaný systém zvuků, ale druh životního prostředí. Je to uzavřený ekosystém, ve kterém mohu svobodně existovat, snít a nechávat volně plynout své tělo i myšlenky. Jen zřídka kdy do něj pronikne něco zvenčí.

Jak už z názvu vyplývá, snímek zachycuje náladu vybrané hudby. Natáčela jsem pouze v noci, takže umělé svícení s nepatřičně působícími stíny dokonale budují přízračnou atmosféru. Prostor, kterými procházím, působí tajemně. Kruhový výřez světla připomíná otevřené okno do snové dimenze. Zároveň jej můžeme interpretovat jako mou intimní bublinu, v níž se skrývám před okolním světem při poslechu hudby a tanci. Jednotlivé záběry jsem komponovala v návaznosti na danou skladbu. A jak už jsem zmiňovala, podstatný vliv na finální podobu díla měla také asociace s příběhem Alenka v říši divů. Ten nepochybně inspiroval i autora zvolené hudby, o čemž svědčí také pojmenování mnou vybraných zvukových stop.

Postavu Alenky jsem ve svém filmu ztvárnila osobně. Stejně jako ona jsem neočekávaně pronikla do podivuhodného, kouzelného světa. Zavedly mě tam však tóny hudby, nikoli pronásledování bílého králíčka. Alenčiny příhody v podzemním království jsem částečně promítla do krátkých epizod svého putování.

Přitahována neodolatelnou silou melodie procházím tanečním krokem svou snovou krajinou. Je napůl skutečná a napůl výplodem mé fantazie. Tempo, jímž se přesouvám z místa na místo, udávají hudební nástroje. Obdobně jako hlavní hrdinka Carrollovy knihy se setkávám s místními obyvateli – zvířátky. Stejně jako ona

promlouvám někdy sama k sobě z pozice kritického pozorovatele. Jako bych se skládala ze dvou osobností, při čemž jedna z nich neustále chybuje a druhá jí domlouvá. S Alenkou sdílím také touhu poznávat a zkoušet nové věci. Ona se dostala do svízelné situace, když ochutnala podbízivý dortík a lahvičku s nápisem „vypij mě“. I má zvědavost mě často přivede do problémů, a někdy dokonce z bláta do louže. Nemohu se zbavit dojmu, že i ve skutečném životě často jednám jako malé, důvěřivé a možná až přehnaně zvědavé dítě. Paralelu Alenčina setkání s Houseňákem v mém filmu představují hudební nástroje, jež dokáží doslova převrátit svět vzhůru nohama.

Ztotožňuji se s holčičkou i ve své nerozhodné povaze. Ačkoli na to nejsem vůbec hrdá, váhám často i v banálních záležitostech, natož pak mám-li před sebou závažné dilema. Obracím se s prosbou o radu na ostatní, ačkoli sama nevím, co vlastně chci. Analogii k takovému jednání vidím u malé Alenky. Když se seznámí s kočkou Šklíbou, ptá se jí na cestu, neví však, kam chce jít. Tento motiv se objevuje v druhé části filmu, kdy přicházím na rozcestí ve žlutých šatech.

Absurdní postavy Kloboučníka, zajíce Březňáka a plcha nahrazují v mé volné interpretaci tři divoce tančící osoby. Ačkoli slyšíme stejnou hudbu, pohybují se naprosto odlišně. Chtěla jsem tím naznačit, že v životě se často setkáváme s lidmi, jejichž pohled na stejnou věc se diametrálně liší od toho našeho. Jejich chování nám připadá nesrozumitelné a cizí.

Na závěr příběhu se v mém světelném kruhu objeví obrovská ruka a vytáhne mě ven. Metaforicky zastupuje ticho, které přichází po umlknutí hudby. Ačkoli může následovat další skladba, vždy jde o chvíli vytržení, kdy se na okamžik vrátíme do reality. Zůstaneme-li v pohádkové rovině, pak se jedná o Alenčino procitnutí ze snu. V lidském životě podobné ticho nastává až na konci. I zde však záleží na úhlu pohledu. Pro někoho je smrt definitivní tečkou, posledním tónem jeho celoživotní symfonie. Pro jiné má asi podobný význam jako pauza na koncertě nebo pomlka mezi dvěma zpěvy.

PŘÍNOS PRÁCE PRO DANÝ OBOR

*„Jediná skutečná objevná cesta se neskládá z hledání nových území,
ale z nového pohledu na věc.“*

(Marcel Proust)

Možná tato kapitola není určena ke skromnosti, ale chci být upřímná. Domnívám se, že má práce, bez ohledu na vynaložené úsilí, obor audiovizuální tvorby nijak významně neobohatila. Neobjevila jsem žádnou novou techniku, ani jsem o to neusilovala. Ostatně přínos v oblasti umění je značně spekulativní už sám o sobě. Můj přístup je osobní tudíž svým způsobem jedinečný, ale nepředpokládám, že by v širším kontextu zasáhl vývoj multimédií.

To však neznamená, že bych své dílo pokládala za zcela bezvýznamné. Pro mě a můj tvůrčí vývoj má tato práce nesmírnou důležitost. Získala jsme řadu praktických zkušeností, zdokonalila se ve svých dovednostech, ale především jsem se konečně mohla vyjádřit čistě sama za sebe. Poprvé za dobu studia jsem neměla pocit, jako bych plnila školní úkol, ale jako bych se stavěla na vlastní nohy a stávala se nezávislým umělcem. Byla jsem sama sobě zadavatelem i nejpřísnějším kritikem. Kdybych měla možnost začít znovu, udělala bych spoustu věcí jinak. Přesto cítím značné, i když ne zcela úplné, uspokojení nad dokončenou prací. Vydala jsem ze sebe skutečně maximum. Otiskla jsem svou osobnost do svého díla. A zřejmě jako každý autor, doufám v jeho pozitivní hodnocení, ačkoli jsem si vědoma jeho nedostatků. Přála bych si, aby mé video oslovilo co největší počet diváků, a zároveň se obávám, že je příliš křehké, naivní a sentimentální na to, aby se dočkalo pochopení. Uvědomuji si, že jeho hodnota nespočívá v užitečnosti, pokrokovosti, v řešení zásadních politických, náboženských, sociálních ani existenciálních otázek. Nemá za cíl ani šokovat. Jde spíše o jakousi intimní zpověď beze slov, rytmizovanou koláž pohyblivých obrazů na dané téma, filmové vyjádření imprese. Nedělám si proto velké iluze, že by snad můj film zburcoval nové avantgardní hnutí. Odvážuji se pouze doufat, že na senzitivnější část publika zapůsobí a zanechá v ní trvalý dojem.

SILNÉ STRÁNKY

„Dílo mluví samo za sebe, má-li ke komu.“

(Stanislaw Jerzy Lec)

Zastávám názor, že umělec by neměl být nikdy zcela spokojen se svým dílem. Neustále by jej měl vnímat jako nedokončené, s možností dalšího růstu. Jinak mu hrozí ustrnutí na mrtvém bodě v mylném domnění, že dosáhl vrcholu. Na druhou stranu je však prospěšné nacházet vždy určitá pozitiva a umět je dále rozvíjet. Pokusím se tedy uvést několik předností svého projektu.

Za nejsilnější stránku své bakalářské práce, přesněji řečeno její praktické části, považuji opravdovost. Hrála jsem roli hlavní postavy svého filmu, je tedy doufám dostatečně zřejmé mé absolutní nasazení a pravdivost výpovědi. Divák může věřit, všemu co vidí, vše jsem skutečně prožila a procítila. Vytvořila jsem tak v podstatě svou autentickou iluzi.

Věřím také, že se mi podařilo vystihnout náladu zvolené hudby. Dodržela jsem svou představu o surrealistickém světě s tajemnou atmosférou. Postupovala jsem podle předem určeného schématu a dostála jsem stanovené posloupnosti děje včetně barevné stylizace. Na svém díle si cením především možnosti různých způsobů interpretace a volného prostoru pro fantazii diváka. Doufám, že zasvěcené publikum by mohla zaujmout také má myšlenková hra s několika významovými rovinami – vyjádření mého vztahu k hudbě prostřednictvím tance, příběh Alenky v Říši divů a životní pouť každého člověka od narození až po jeho smrt.

SLABÉ STRÁNKY

*„Největší chyba, kterou v životě můžete udělat,
je mít pořád strach, že nějakou uděláte.“*

(Elbert Green Hubbard)

Člověk si zásadně uvědomuje své chyby až poté, co již není v jeho silách je napravit. Mohou mu však posloužit jako cenné zkušenosti a výrazně zvyšují pravděpodobnost, že v budoucnu se jich už nedopustí, nebo alespoň ne v takovém rozsahu. Doufám, že i já se poučím z nedostatků své práce a můj příští projekt bude o to lepší.

Slabou stránku svého videa vidím v jeho lyričnosti. Ačkoli s tímto záměrem jsem jej vytvářela, uvědomuji si, že dramatictější děj by výrazně zvýšil jeho atraktivitu. Obávám se, že v této formě může připadat někomu příliš fádni a nudný. Tomuto nebezpečí jsem se však nemohla vyvarovat, aniž bych nezradila svou inspiraci hudbou. Chtěla jsem nechat naplno vyznít drobné, jemné a křehké impresy, nechat působit každý jednotlivý obraz, každé prostředí. Kdybych však zahltila diváka sledem událostí, ani by je nepostřehl. Tuto slabinu proto shledávám jako irelevantní, neboť z jiného úhlu pohledu bych ji mohla právě tak považovat za největší přednost.

Co však musím připustit, je technická nedokonalost některých záběrů. Jak už jsem zmínila, videokameru i světlo ovládali lidé bez patřičných zkušeností, takže snímáný obraz někdy přesevětlili, jindy podexponovali či nedokonale zaostřili. Veškerá odpovědnost však padá na mou hlavu. Rozhodla jsem se totiž pracovat i s těmito záběry, pokud ovšem z mého pohledu převážila jejich výtvarná kvalita.

Stříhu by možná prospělo více detailních záběrů. A takto sebekriticky bych mohla pokračovat ještě dlouho, ale nemyslím si, že by to úroveň mé práce nějak výrazně pozvedlo. Chyby, kterých jsem se dopustila, už slovy neodčiním. A nerada bych na závěr tohoto textu hanila vše, o čem pojednává. Nezbývá mi tedy nic než doufat, že klady nakonec převáží nad zápory a můj snímek v celé své kráse a nedokonalosti nalezne své příznivce.

Seznam použitých zdrojů

a) Knižní a periodická literatura

1. CARROLL, L . *Alenčina dobrodružství v říši divů a za zrcadlem*. 7 . vid. Praha: Agro, 2012. ISBN 978-80-257-0553-7 .
2. MONACO, J . *Jak číst film: svět filmů, médií a multimédií*. 1 . vid. Praha: Albatros, 2004. ISBN 80-00-01410-6 .
3. PATOČKA, J . *Umění a čas 1* . 1 . vid. Praha: OIKOYMENH: Filosofía, 2004. ISBN 80-7298-113-7 .
4. PATOČKA, J . *Umění a čas 2* . 1 . vid. Praha: OIKOYMENH: Filosofía, 2004. ISBN 80-7298-114-5 .
5. PILKA, J . *Setkání s hudbou*. 1 . vid. Praha: X -Egem, 2003. ISBN 80-7199-072-8 .
6. SADOUL, G . *Dějiny filmu 1895-2005*. 1 . vid. Praha: Academia, 2009. ISBN 978-80-200-1689-8 .
7. STEINER, R . *Tajemství barev*. 1 . vid. Hranice: Fabula, 2005. ISBN 80-86600-25-4 .

b) Internetové zdroje

1. AZcitaty, Citáty, Picasso [online]. © 2009 – 2013 [cit. 2014-2 -27].
Dostupné z : <http://azcitaty.cz/pablo-picasso/24756/>
2. Wikicitáty, Hudba, Platón [online]. © 2014 [cit. 2014-3 -5].
Dostupné z : <http://cs.wikiquote.org/wiki/Hudba>
3. Wikicitáty, Cesta, Válek [online]. © 2014 [cit. 2014-3 -5].
Dostupné z : <http://cs.wikiquote.org/wiki/Cesta>
4. Kukulich, Citáty, Myšlení, Gogh [online]. © 2003 – 2014 [cit. 2014-3 -17]
Dostupné z : <http://citaty.kukulich.cz/temata/mysleni>
5. Martin Svoboda; Citáty slavných; Výroky, myšlenky, přísloví a aforismy; Citáty o umění str. 4 ; Klee © 2007 – 2013 [cit. 2014-3 -22]
Dostupné z : <http://citaty.net/citaty-o-umeni/?page=4>
6. AZcitaty, Citáty, Davis [online]. © 2009 – 2013 [cit. 2014-3 -22].
Dostupné z : <http://azcitaty.cz/wynn-davis/14166/>
7. Netstranky.cz, Baletní encyklopedie, Citáty o tanci a baletu, Balanchine [online]. © 2013 [cit. 2014-3 -22]
Dostupné z : <http://balet.netstranky.cz/citaty-o-baletu-a-ta.html>
8. DatabazeKnih.cz, Váš knižní svět, Proust [online]. © 2008 – 2014 [cit. 2014-4 -3] Dostupné z : <http://www.databazeknih.cz/citaty/marcel-proust-955>
9. AZcitaty, Citáty, Lec [online]. © 2009 – 2013 [cit. 2014-4 -27].
Dostupné z : <http://azcitaty.cz/stanislaw-jerzy-lec/19549/>
10. AZcitaty, Citáty, Hubbard [online]. © 2009 – 2013 [cit. 2014-4 -27].
Dostupné z : <http://azcitaty.cz/elbert-hubbard/17589/>

RESUMÉ

Obsahem praktické části mé bakalářské práce je video na téma Inspirace hudbou. Přemýšlela jsem nad různými projevy této inspirace a došla jsem k závěru, že její nejprimitivnější formou je tanec. I já sama nejraději vnímám a vyjadřuji hudbu prostřednictvím tance. Proto jsem jej uplatnila jako nosný prvek svého projektu. Zaměřila jsem se zejména na smyslové vnímání hudby a můj osobní vztah k ní.

Další rovina mého filmu odkazuje na konkrétní, vybrané skladby na motivy slavné knižní předlohy Alenka v říši divů od Lewise Carrolla. Částečně jsem se stylizovala do postavy hlavní hrdinky, které je mi v mnoha ohledech velmi blízká.

Příběh je převážně lyrický. Pohybují se noční krajinou ve světelném kruhu znázorňujícím můj vnitřní svět hudby. Záměrně jsem zvolila tento netradiční způsob snímání, abych dosáhla tajemné atmosféry na pomezí snu a reality. Objevuje se zde i náznak dějovosti, ale divák by měl za jednotlivými obrazy hledat spíše jejich symbolický význam, vzniká tak volný prostor pro různé způsoby interpretace. To podněcuje lidskou zvědavost a fantazii, což pokládám za velice důležité, zejména v oblasti umění.

Za nejsilnější vlastnost své práce považuji její autentičnost. Je zrcadlem mých pocitů a mé osobnosti. Vložila jsem do ní veškeré úsilí, které jak doufám, pozvedlo její výtvarnou úroveň.

Dokážu si snadno představit, jak tento projekt dále rozvíjet. Bavilo by mě pokračovat v experimentování se světlem a prostředím. Ráda bych objevila možnosti, které jsem dosud nevyčerpala. Je tu však nebezpečí, že by se tak dané téma zcela rozměnilo. Pokládám proto za přiměřenou jak délku, tak i kvalitu svého filmu.

RESUMÉ IN ENGLISH

The content of the practical part of my thesis is a video on the topic Inspired by music. I have been thinking about the various manifestations of this kind of inspiration and I have come to the conclusion that dance is the most primitive form of it. I personally prefer to perceive and express music through dance. So I applied it as a fundamental element of my project. I have mainly focused on the sensory perception of music and my personal relationship to music.

Another intellectual plane of my film refers to the specific songs inspired by the famous novel Alice in Wonderland by Lewis Carroll. I have partially posed into the main character, because she is very close to me in many aspects.

The story is mostly lyrical. I go through the countryside at night in the circle of light, showing my inner world of music. I have chosen this unconventional way of shooting deliberately to attain mysterious atmosphere on the border of dreams and reality. The film shows suggestion of an action, but the viewer should rather look for a symbolic meaning of the individual images. There is also space for different ways of interpretation. This stimulates human curiosity and imagination, which I consider to be very important, especially in the fields of art.

I think, the most powerful feature of my work is authenticity. It reflects my feelings and my personality. I have put all the effort into it, what I hope has lifted it up to a higher artistic level.

I can easily imagine further development of this project. I would enjoy to continue experimenting with light and environment. I would like to discover the possibilities that I have not exhausted so far. However, there is a danger that this would dilute this topic entirely. So I consider the length and quality of my movie appropriate.

Seznam příloh:

Příloha 1

10 Minuten aus Linz, instalace

Příloha 2

David, cvičení stříhové skladby

Příloha 3

Tvorba analogové fotografie, asynchron

Příloha 4

Noc, budování světelné atmosféry

Příloha 5

Karambol, zachycení dramatického děje

Příloha 6

Monology, synchronní snímání zvuku

Příloha 7

Fascinace citáty, klauzurní práce

Příloha 8

Zlatá – upoutávky, animované logo

Příloha 9

Karkulka, animace

Příloha 10

Alžběta, dokument

Příloha 11

Mechové grafity, street art

Příloha 12

Můj Monet, série fotografií

Příloha 13

Sonáta v šedé, série fotografií

Příloha 14

Pelíšek, série fotografií

Příloha 15

KPV, prezentačních videa

Příloha 16

Hudba v malířství

Příloha 17

Inspirace hudbou, video

Úvod

Příloha 18

Inspirace hudbou, video

Bílá

Příloha 19

Inspirace hudbou, video

Modrá

Příloha 20

Inspirace hudbou, video

Zelená

Příloha 21

Inspirace hudbou, video

Žlutá

Příloha 22

Inspirace hudbou, video

Červená

Příloha 2

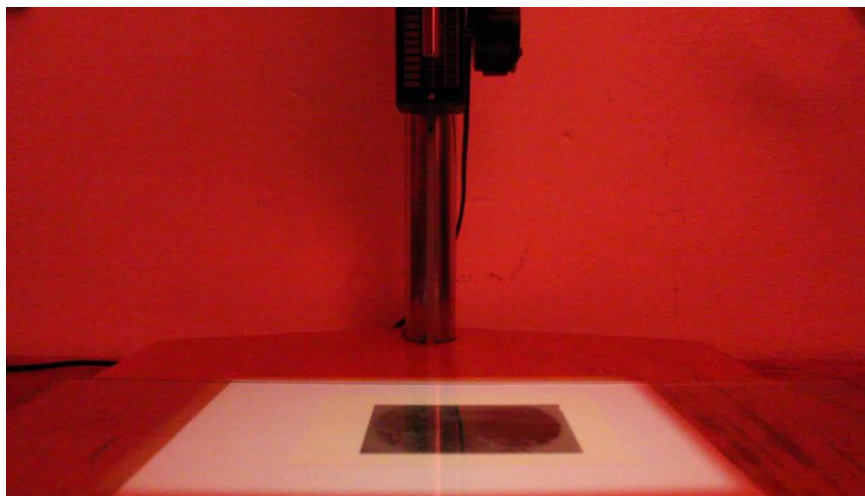
David, cvičení stříhové skladby – vybrané scény²

² foto vlastní

Příloha 3

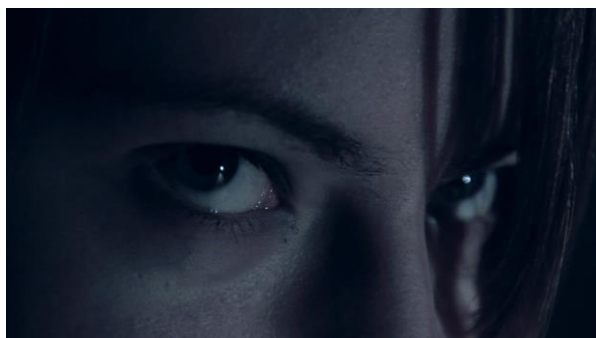
Tvorba analogové fotografie, asynchron – vybrané scény ³

³ foto vlastní

Příloha 4

Noc, budování světelné atmosféry – vybrané scény ⁴

⁴ foto vlastní

Příloha 5

Karambol, zachycení dramatického děje – vybrané scény ⁵

⁵ foto vlastní

Příloha 6

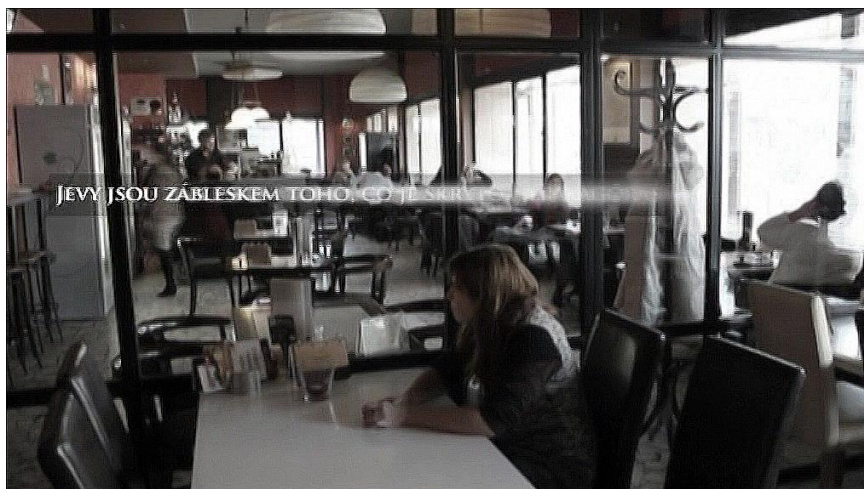
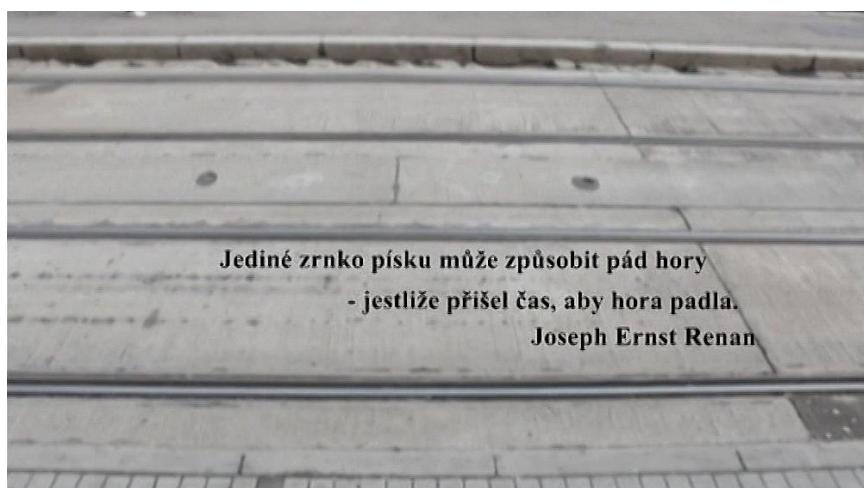
Monology, synchronní snímání zvuku – úvodní titulky⁶

⁶ foto Martina Vaněčková

Příloha 7

Fascinace citáty, klauzurní práce – vybrané scény ⁷

⁷ foto vlastní

Příloha 8

Zlatá – upoutávky, animované logo⁸

⁸ vlevo - foto Vendula Poděššová, vpravo - foto vlastní

Příloha 9

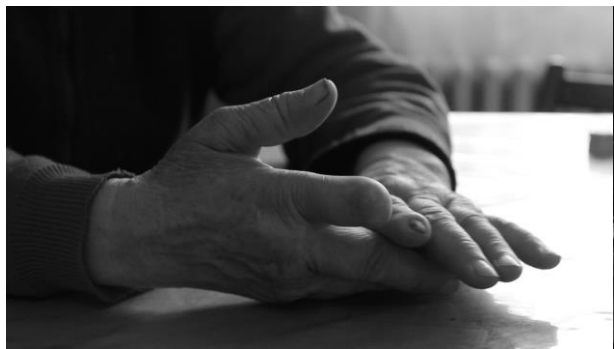
Karkulka, animace – jednotlivá prostředí⁹

⁹ foto Lucie Němcová

Příloha 10

Alžběta, dokument – vybrané scény ¹⁰

¹⁰ foto vlastní

Příloha 11

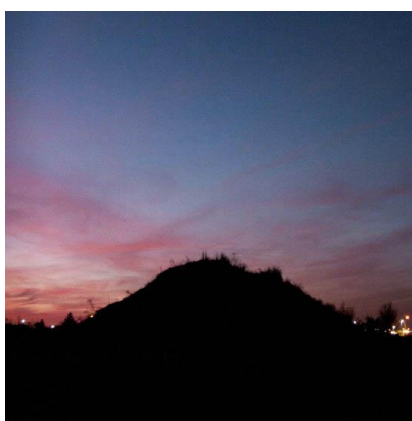
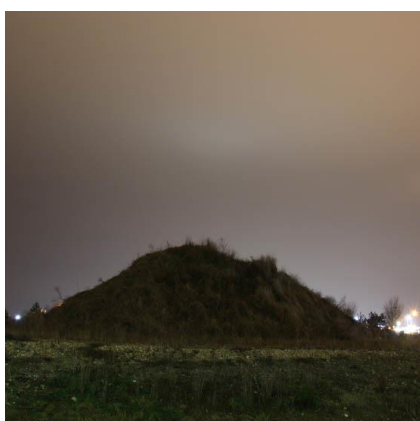
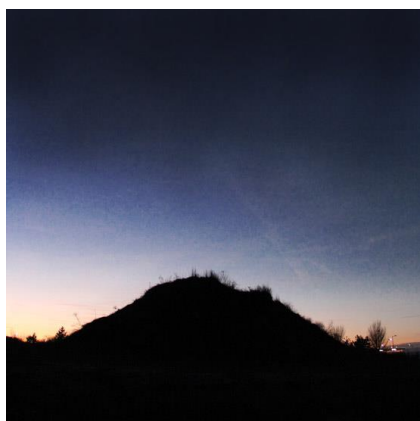
Mechové grafity, street art ¹¹

¹¹ foto vlastní

Příloha 12

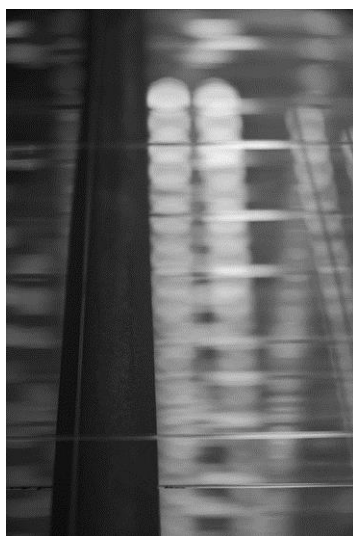
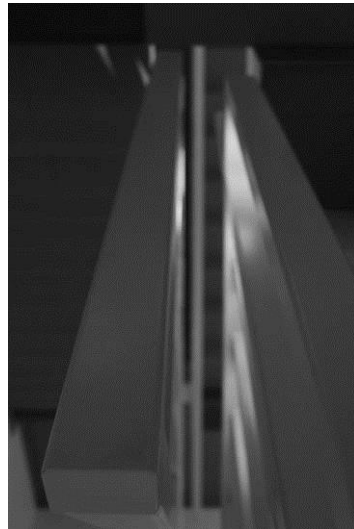
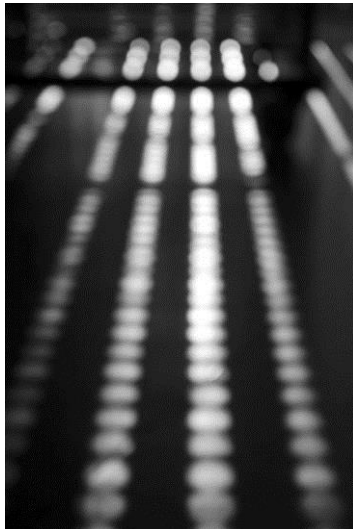
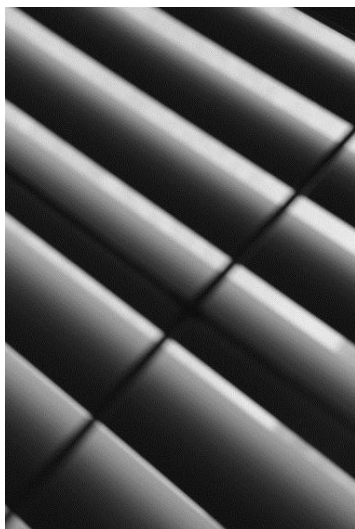
Můj Monet, série fotografií ¹²

¹² foto vlastní

Příloha 13

Sonáta v šedé, série fotografií ¹³

¹³ foto vlastní

Příloha 14

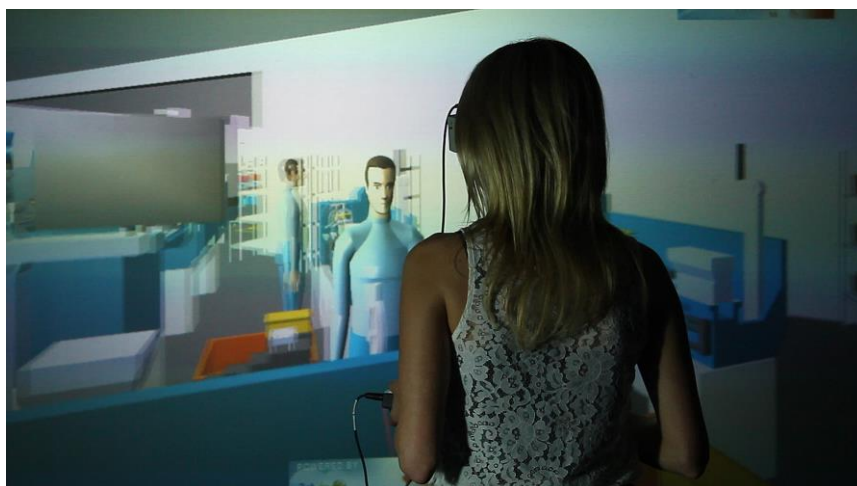
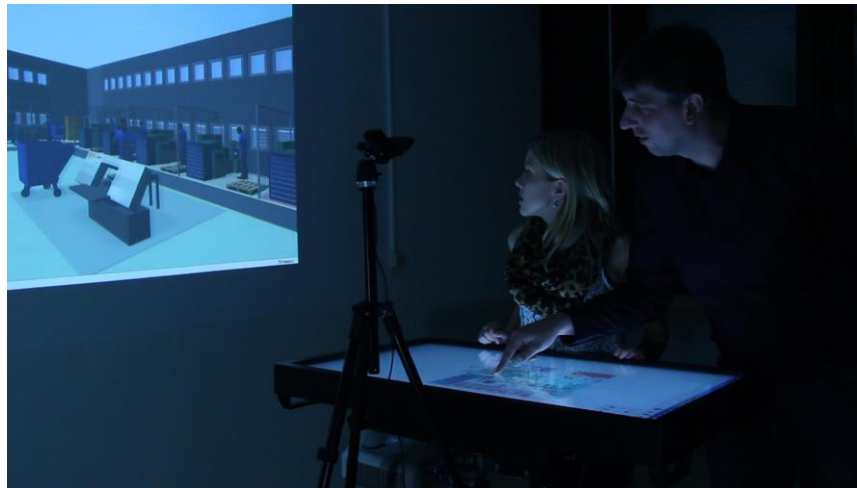
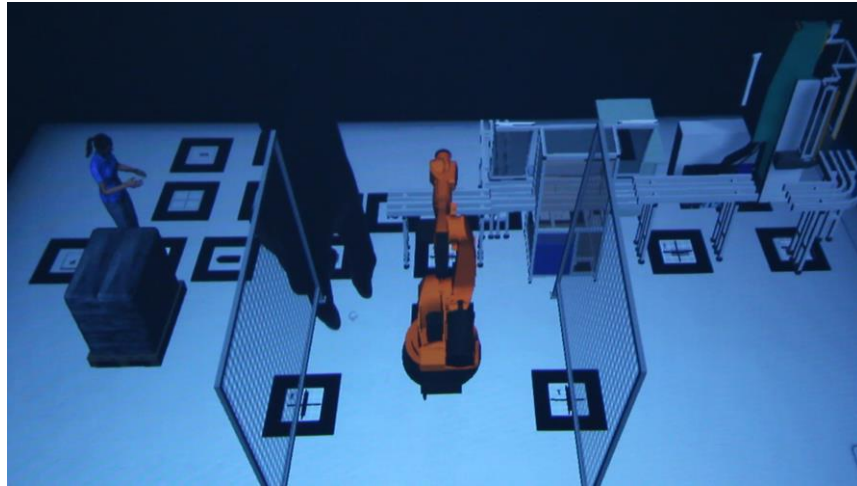
Pelíšek, série fotografií ¹⁴

¹⁴ foto vlastní

Příloha 15

KPV, prezentačních videa ¹⁵

¹⁵ foto vlastní

Příloha 16

Hudba v malířství

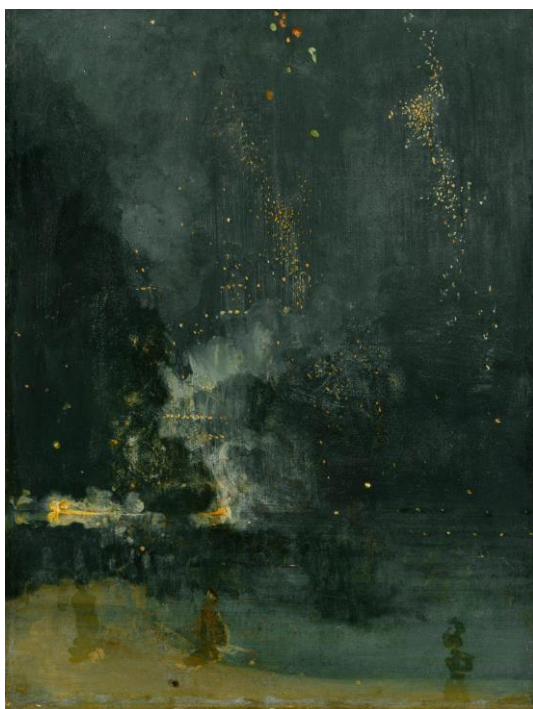
Vasilij Kandinskij – Kompozice 8 ¹⁶

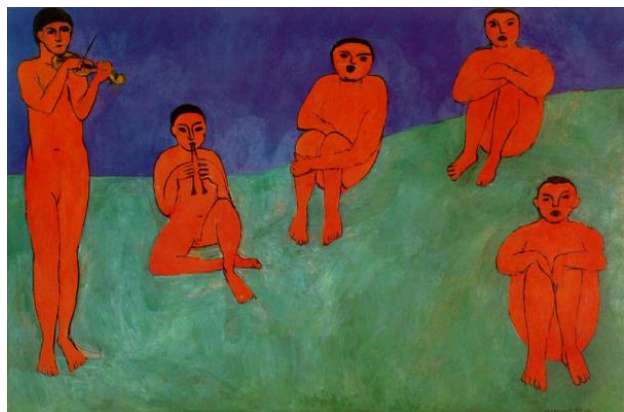
Pablo Picasso – Tři muzikanti ¹⁷

James Whistler – Nocturno v černé a zlaté ¹⁸

Henri Matisse – Hudba ¹⁹

¹⁶ převzato z <http://www.guggenheim.org/new-york/collections/collection-online/artwork/1924>

¹⁷ převzato z <http://www.pablocicasso.org/three-musicians.jsp>

¹⁸ převzato z http://en.wikipedia.org/wiki/Nocturne_in_Black_and_Gold_%E2%80%93_The_Falling_Rocket

¹⁹ převzato z <http://www.henri-matisse.net/artofmatisse.html>

Příloha 17

Inspirace hudbou, video

Úvod²⁰

²⁰ foto vlastní

Příloha 18
Inspirace hudbou, video
Bílá ²¹

²¹ foto vlastní

Příloha 19
Inspirace hudbou, video
Modrá ²²

²² foto vlastní

Příloha 20
Inspirace hudbou, video
Zelená²³

²³ foto vlastní

Příloha 21
Inspirace hudbou, video
Žlutá²⁴

²⁴ foto vlastní

Příloha 22
Inspirace hudbou, video
Červená ²⁵

²⁵ foto vlastní